

спортивних товариств «Січ» і «Сокіл» на зворотньому боці прапора зображався архістратиг Михаїл на червоному полі. 8 серпня 1914 р. прапором українських січових стрільців затверджено зображення архістратига Михаїла з мечем в одній руці і щитом із зображенням лева в іншій [10, с. 63]. 29 квітня 1917 р., коли у Києві був створений перший український полк імені Богдана Хмельницького, він одержав прапор Військового генерального комітету – малиновий із зображенням святого Архістратига Михаїла.

Присутній образ Архангела Михаїла і в нумізматичних пам'ятках. Так, зображення Архангела зустрічаються на монетах часів Київської Русі, щоправда випадки дуже поодинокі. В сучасних умовах Національний Банк України намагається виправити цю ситуацію; у 2013 р. він випускає срібну монету вагою одна унція (31,1 г.). На аверсі монети розміщено: угорі малий Державний Герб України та напис півколом НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ, у центрі у восьмикутному картуші на щиті зображено емблему Національного банку України – алегоричні фігури грифонів, між якими гривня – грошово-вагова одиниця Київської Русі, що сукупно символізує охорону і примноження золотого запасу держави. Крім того, на аверсі розміщено номінал монети, рік карбування та позначення металу, його проби і маси в чистоті. На реверсі монети зображено Архістратига Михаїла [12]. Ці монети набули широкої популярності і були швидко реалізовані.

Духовні символи і нині пронизують практично всі сфери нашого життя, оскільки християнська традиція міцно вкорінилася у свідомості українців. Ми повинні мати певні об'єднувачі імперативи, які будуть тримати нашу спільноту разом. Архістратиг Михаїл в численних своїх подобах перемагає змія, як втілення абсолютного зла, то ж будемо сподіватись, що він нам допоможе в нашій непростій боротьбі.

Список використаних джерел

1. Шевченко Т. Зібрання творів: У 6 т. – К., 2003. – Т.1: Поезія 1837–1847.
2. Важни Т. Ангели помічники Бога й друзі людини. – Львів: Свічадо, 2012. – 127 с.
3. Гречило А. Б. Українська територіальна геральдика. – Львів: Інститут української археографії імені М. С. Грушевського НАН України, Українське геральдичне товариство, 2010. – 208 с.
4. Оглобін О. Герб міста Києва // Наука і суспільство. – 1994. – №7–8. – С.49–51.
5. Гречило А. Б. Українська міська геральдика. – Київ, Львів: УГТ, 1998. – 192 с.
6. Рішення Київської міської Ради народних депутатів №57 від 18.04.1995 р. «Про порядок використання герба міста Києва» / КМДА: офіційний інтернет портал [Електронний ресурс]: <https://kievcity.gov.ua>.
7. Закон України «Про столицю України – місто–герой Київ» / Верховна Рада України: офіційний веб–портал [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>
8. Гречило А. Б. Герби та прапори міст і сіл України. – Львів: Друкарські куншти, 2004. – Ч.1. – 120+XLIV с.
9. Панченко В. Миська геральдика Рівненщини // Науковий світ. – 2011. – №7 (156). – С.22–23.
10. Федунків З. Герби Івано–Франківська (Станиславова) / Зеновій Федунків. – Івано–Франківськ: Лілея–НВ, 2008. – 80 с.
11. Довган Л. До питання про герби Станиславова – Івано–Франківська // Четверта наукова геральдична конференція. – Львів, 1994. – С.32–34.
12. Національний Банк України: офіційне інтернет–представництво [Електронний ресурс]: <http://www.bank.gov.ua>.

References

1. Shevchenko T. Zibrannia tvoriv: U 6 t. – K., 2003. – T.1: Poeziia 1837–1847.
2. Vazhny T. Anhely pomichnyky Boha y druzi liudyny. – Lviv: Svichado, 2012. – 127 s.
3. Hrechyllo A. B. Ukrainska terytorialna heraldyka. – Lviv: Instytut ukrainskoi arkeohrafiї imeni M. S. Hrushevs'koho NAN Ukrainy, Ukrainske heraldychnе tovarystvo, 2010. – 208 s.
4. Ohlobin O. Herb mista Kyieva // Nauka i suspilstvo. – 1994. – №7–8. – S.49–51.
5. Hrechyllo A. B. Ukrainska miska heraldyka. – Kyiv, Lviv: UHT, 1998. – 192 s.
6. Rishennia Kyivskoi miskoi Rady narodnykh deputativ №57 vid 18.04.1995 roku «Pro poriadok vykorystannia herba mista Kyieva» / KMDA: ofitsiynij internet portal [Elektronnyj resurs]: <https://kievcity.gov.ua>.
7. Zakon Ukrainy «Pro stolytsiu Ukrainy – misto–heroi Kyiv» / Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiynij veb–portal [Elektronnyj resurs]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>
8. Hrechyllo A. B. Herby ta prapory mist i sil Ukrainy. – Lviv: Drukarski kunshty, 2004. – Ch.1. – 120+XLIV s.
9. Panchenko V. Miska heraldyka Rivnenschnyny // Naukovy svit. – 2011. – №7 (156). – S.22–23.
10. Fedunkiv Z. Herby Ivano–Frankivska (Stanyславova) / Zenoviy Fedunkiv. – Ivano–Frankivsk: Lileia–NV, 2008. – 80 s.
11. Dovhan L. Do pytannia pro herby Stanyславova – Ivano–Frankivska // Chetverta naukova heraldychna konferentsiia. – Lviv, 1994. – S.32–34.
12. Natsionalnyi Bank Ukrainy: ofitsiine internet–predstavnytstvo [Elektronnyj resurs]: <http://www.bank.gov.ua>.

Rudiuk A. V., postgraduate, Kyiv National Taras Shevchenko University (Ukraine, Kyiv), rudiuk58@ukr.net

The symbol of the Archangel Michael in Ukrainian urban heraldry

The article is devoted to using the image of the Archangel Michael in the national urban heraldry. The author followed the origins of patronage symbol from Kievan Rus. Considered further historical destiny symbol in heraldic terms. This article contains examples of use of the image of the Archangel in modern city arms of Ukraine.

Keywords: heraldry, Archangel Michael, the city coat of arms, territorial symbol.

* * *

УДК 070–053.6(477)

Іващенко М. М.,

аспірант кафедри історії та культури України,
ДВНЗ «Переяслав–Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
(Україна, Переяслав–Хмельницький),
ivaschenko91@gmail.com

СПІВІДНОШЕННЯ ВИСВІТЛЕННЯ СУСПІЛЬНО– ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ НАЦІОНАЛЬНОГО, РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ У РЕГІОНАЛЬНІЙ МОЛОДІЖНІЙ ПРЕСІ УКРАЇНИ

Проведено аналіз співвідношення висвітлення суспільно–політичних подій національного, регіонального та місцевого значення у регіональній молодіжній пресі України. Запропоноване визначення поняття «регіональна молодіжна преса». Надана характеристика типології подій суспільно–політичного характеру в залежності від їхнього значення (загальнодержавній, регіональній, місцевій рівні). Констатовано, що в українському суспільстві відбулися різкі трансформації, які знайшли своє відображення у світогляді такої найбільш активної й радикальної частини соціуму як молодь. Розширилися й інформаційні запити та уподобання наших молодих співвітчизників. Розглянуті конкретні приклади тематичного суспільно–політичного наповнення молодіжних засобів масової інформації Києва, Запоріжжя, західних областей України, а також Криму. Виявлено значення статей із національно–патріотичного виховання на шпальтах регіональних молодіжних видань. Розкрито значення для молодіжної преси України допомоги від інституцій Євросоюзу.

Ключові слова: молодь, молодіжна преса, молодіжні ЗМІ, молодіжна журналістика, суспільно–політичні події, регіони, області, райони, журнали, газети, жанри, лексика.

Тематична проблематика наповнення регіональної молодіжної преси у незалежній Україні на різних етапах сучасної історії представляється важливим науковим питанням. Зазначений вид преси є одним із найбільш репрезентативних відображень соціально-інформаційних запитів такого активного прошарку суспільства як молодь. З іншого боку, із кожним роком зростає просвітницька роль ЗМІ у доведенні до цільової аудиторії інформації про події суспільно-політичного характеру.

Особливо варто наголосити на важливості формування у сучасної молоді людини в Україні такого явища як системне мислення. Через наявні ускладнення у вітчизняній освіті, особливо у регіонах, з огляду на соціальні проблеми в українських родинах, справа формування суспільно-політичного світогляду молоді людини, створення у неї комплексного розуміння процесів, що відбуваються в суспільстві й державі, значною мірою покладатися на зовнішнє середовище, невід'ємною складовою якої є преса.

Водночас важливою справою є об'єктивне висвітлення в молодіжних засобах масової інформації не лише суспільних і політичних питань всеукраїнського масштабу, але й подій на «малій батьківщині» студента чи школяра – в області, районі або навіть окремому населеному пункті. Майстерність редакційної політики журналу, газети чи онлайн-видання якраз і полягає у знаходженні доцільного балансу між наданням інформації про події державного, регіонального чи місцевого значення. На нашу думку, будь-яке порушення цього балансу негативно позначиться на популярності обраного засобу масової інформації, тим більше, що конкуренція на ринку вітчизняних ЗМІ наразі є досить сильною.

Аналіз літературних даних та постановка проблеми. Розвиток регіональної молодіжної преси у нашій країні почався задовго до здобуття нею незалежності у 1991 році. Безумовно, що друковані періодичні видання, орієнтовані, насамперед, на молодь, досить широко були представлені в областях України і до цього періоду, проте через заідеологізованість ці «комсомольські» та «піонерські» газети й журнали звісно не можна відносити до преси сучасного зразку.

З початку 1990-х рр. в українському суспільстві відбулися рішучі трансформації, які знайшли своє відображення у світогляді такої найбільш активної й радикальної частини соціуму як молодь. Розширилися й інформаційні запити та уподобання наших молодих співвітчизників.

Попри відсутність комплексних досліджень у сфері молодіжної преси різних регіонів України, цій темі присвячений ряд наукових публікацій. Зокрема С. М. Кличко вивчає особливості тематики регіональної молодіжної преси Криму [4]. В історіографічній публікації І. М. Барановської мова йде про дисертаційні дослідження з журналістики на молодіжну проблематику (друга половина ХХ ст.) [1]. Публікація М. Д. Дяченко привчена особливостям жанрової палітри у молодіжній пресі Запорізької області у 60–90-х роках минулого століття [3]. Такої важливої теми як жанрово-стильові особливості інтерв'ю в сучасній молодіжній пресі стосується стаття О. В. Лаврик [5]. О. М. Піскун розглядає висвітлення

молодіжної тематики регіональними мас-медіа на матеріалі Миколаївського регіону [8]. І. І. Стегній вивчає проблему подолання провінційності форми і змісту у молодіжній регіональній журналістиці [11]. Як бачимо, велика увага у вказаних журналістичнознавчих дослідженнях приділяється окремо взятим молодіжним газетам й журналам і набагато менше вивчаються загальні тенденції та тренди по всій країні.

Разом із тим, значне число наукових розвідок стосується вивчення жанрової спеціалізації й тематичного наповнення всіх регіональних ЗМІ, а не лише молодіжних [2; 9; 10; 13]. Водночас їх вивчення не дозволяє у повній мірі зрозуміти особливості та регіональні характеристики саме молодіжної преси, виділити чим вона відрізняється від інших видів друкованих ЗМІ.

Варто також вказати, що у дослідженні узагальнених і окремих рис молодіжної преси України існує ще значно число лакув, однією з яких є тематичне наповнення окремих видань. Поза межами системного вивчення виявилася і таке питання як пропорції у відображенні у регіональних ЗМІ інформаційного контенту загальнонаціонального і обласного (районного, місцевого) масштабу.

Ціллю даної статті є спроба визначити співвідношення висвітлення суспільно-політичних подій національного, регіонального та місцевого значення у регіональній молодіжній пресі України. З урахуванням вельми великого обсягу молодіжних газет і журналів, що видавалися у різних регіонах нашої держави в різні періоди (в т.ч. й сьогодні), публікувалися як у друкованому вигляді, так і в мережі Інтернет, це дослідження не претендує на комплексний характер, а скоріше є спробою започаткувати дискурс з вивчення специфічних рис тематики локальної молодіжної преси.

Незважаючи на безпрецедентний розвиток молодіжної регіональної преси в радянській Україні, вона абсолютно не відповідала сучасним стандартам, оскільки була «ідеологічно витриманою» і націленою, насамперед, на обслуговування потреб комуністичного режиму, а вже потім – на висвітлення реального ходу подій. Звичайно, що на відповідних засадах відбувалось й інформування молоді за основними напрямками суспільно-політичної проблематики.

Лише з 1991 року молодіжна преса в Україні звільнилася від десятиліттями насадженої тотальної фальші й ідеологічної тріскотні. Журналісти, зрештою, звернулися до молоді своєї країни не комсомольськими штампами, а мовою правди, дотримуючись при цьому принципів об'єктивності, чесності, політичної незаангажованості, всебічного підходу до надання суспільно значущої інформації.

Опис складових характеристик і прикметних рис регіональної молодіжної преси знаходимо у розвідках окремих вітчизняних авторів, проте практично ніде не зустрічаємо дефініцію цього явища. Віддаючи належне вже розробленим концепціям, можна запропонувати таке визначення: молодіжна регіональна преса представляє собою сукупність засобів масової інформації, цільовою аудиторією яких є молодь певного регіону (області, району, населеного пункту).

У випадку з друкованими ЗМІ тираж таких видань обмежується зазначеним регіоном. Що стосується

онлайнних ЗМІ, орієнтованих на молодь, то у цьому випадку, звісно, термін «регіональний» дещо розмивається, оскільки доступ до цього видання в Інтернеті може отримати будь-яка особа як у рамках регіону, так і поза його межами (і навіть з іншої країни). У такому разі молодіжне Інтернет-ЗМІ може вважатися регіональним, якщо його тематичний контент має регіональну специфіку.

Як стверджує І. М. Барановська, за допомогою преси молода людина оволодіває методологією вивчення явищ і процесів загальнодержавного значення, через розуміння яких може формувати власний світогляд і свою точку зору на усі суспільно-значимі події [1, с. 38].

Суспільно-політичні події можуть бути визначені як процеси розвитку суспільства певної країни із використанням ряду політичних механізмів та із залученням політичної еліти держави й окремих громадян та їх груп. Надаючи характеристику суспільно-політичним подіям загальнонаціонального (всукраїнського) масштабу, до них можна віднести стратегічно важливі процеси і явища, перебіг яких безпосередньо впливає на всю країну. Наприклад, серед подій такого «калібру» в Україні впродовж 2016 року слід віднести такі: формування нового уряду, стратегічні реформи та боротьба з корупцією, переговори з Євросоюзом щодо надання нашій державі безвізового режиму тощо.

Регіональні суспільно-політичні події стосуються, на нашу думку, певної області України або групи областей, умовно об'єднаних в один історичний чи географічний регіон (Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська області – Галичина; Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька області – Південь; Донецька й Луганська області – Донбас тощо). Наводячи приклади цього річного явищ регіонального значення для Півдня України (безсумнівно знайшли своє відображення у ЗМІ), можна вказати, зокрема, складну політичну боротьбу в Одесі, розвиток кримськотатарського руху в Херсонській області, реалізацію регіональних інфраструктурних процесів (модернізацію автошляхів тощо).

Зрештою, події місцевого значення становлять інтерес, насамперед, для мешканців окремого адміністративно-територіального району, міста чи селища України. Водночас не можна заперечувати, що цими процесами можуть цікавитися і мешканці всієї країни. Зокрема, упродовж 2016 р. зазначеними суспільно-політичними подіями можуть бути – на прикладі ряду районів Житомирської області – декомунізація назв окремих населених пунктів та вулиць у них, боротьба з «бурштиною лихоманкою» на Поліссі, розвиток місцевої економіки, зокрема підприємств агросектора тощо.

Переходячи власне до окремих регіональних ЗМІ, спрямованих на задоволення інформаційних потреб молодіжної аудиторії, варто, насамперед, наголосити на тому, що різні жанри ЗМІ мають різну популярність. Зокрема, вітчизняні дослідники наголошують на тенденції, яка розпочалася ще у 90-х роках ХХ століття, до зниження інтересу стосовно молодіжних газет, які почали поступово витіснятися іншими засобами масової комунікації (у період до 2000 року – телебаченням й молодіжними радіостанціями, а після 2000 р. – Інтернетом). Водночас у багатьох регіонах молодіжні

друковані газети виходять відносно значним накладом до сих пір.

У Запоріжжі на сторінках регіональних молодіжних ЗМІ («МИГ», «Комсомолец Запоріжжя») впродовж 1990-х років піднімалися в основному регіональні питання суспільно-політичного характеру: діяльність молодіжних громадських організацій (як центристського, так і лівого спрямування), виборчі кампанії в області, проблеми освіти молодих людей та їх працевлаштування.

Одним із основних журналістських жанрів у вказаних газетах був жанр репортажу, який дозволяє відобразити суспільно значиму подію у тому вигляді, як вона відбувалася насправді. Вказане «дає читачеві змогу побачити її очима безпосереднього спостерігача або навіть учасника», здійснити «поєднання оперативної передачі інформації з її аналізом; створення ефекту присутності на місці події, про яку йдеться у репортажі; спонукання читача до співпереживання шляхом викладу динаміки ситуації чи авторських переживань з приводу відображеної події» [3].

Крім того, з кінця 1990-х років у регіональній молодіжній пресі Запоріжжя почав поширюватися жанр інтерв'ю, у т.ч. з громадськими діячами міста й області, перспективними молодими політиками тощо.

Аналізуючи висвітлення суспільно-політичної проблематики на шпальтах регіональних молодіжних журналів через художні засоби інтерв'ю, аналітичної замітки та інших журналістських жанрів (наприклад, проблемної статті й портретного нарису), О. В. Лаврик розглядає молодіжні видання «Молоко» та «Екстрим» (Київ). Дослідницею виявлено, що у них вивчаються такі суспільно-значимі події: внутрішньополітична ситуація в Україні (загальнонаціональне значення); біографії відомих постатей (регіональне значення); виявлення різноманітних аспектів (позитивних і негативних) муніципальної політики київської влади (місцеве значення) [5, с. 81].

При цьому вказані молодіжні журнали («Молоко» й «Екстрим») розраховані переважно на читача, який є відповідним чином обізнаний у складних суспільно-політичних процесах сьогодення.

Серед специфічних рис зазначених видань Запоріжжя та Києва слід назвати націленість редакції на формування якісного інформаційного продукту, нетерпимість до статей низького рівня чи з використанням неналежної лексики (у т.ч. субкультурного чи ненормативного сленгу). При цьому, в досліджуваних ЗМІ всіляким чином заохочується вільний обмін думками з важливих політичних питань порядку денного, дискусія щодо місця молоді в сучасному українському суспільстві тощо. Таким чином, можна стверджувати, що досліджувані періодичні видання справді будують з молоддю діалог на своїх сторінках.

Звертаючись до регіональної молодіжної преси Західної України, варто наголосити на великій суспільній ролі у ній національно-патріотичного виховання. При цьому в західноукраїнських виданнях при висвітленні політичних подій минулого завжди дотримувався баланс між загальнодержавним і місцевим контекстом. Зокрема, журналісти упродовж 90-х років минулого століття і по сьогодні постійно зверталися до історії свого краю, міста, села. Регіональні матеріали

розширювали й конкретизували інформацію, отриману із центральних видань, виводили молодого читача на усвідомлення ролі й місця власної родини, земляків, своєї «малої батьківщини» в тих або інших історичних подіях.

Ще в останні роки існування УРСР на Західній Україні розпочалася хвиля публікацій у молодіжній пресі про замовчувані раніше сторінки вітчизняної історії. Наприклад, на сторінках видання «Молода Галичина» із кінця 1980-х років почали з'являтися статті про трагічні події радянського минулого, про боротьбу націоналістичного підпілля за незалежність України тощо.

На Волині справу відродження національної пам'яті через відновлення українських історичних пам'яток активно підтримало луцьке періодичне видання «Молодий ленинець» (пізніше звісно було перейменоване). Газетою була оголошена операція «Старе місто», яка зібрала сотні добровільних помічників-реставраторів на відроджуваних об'єктах Луцького державного історико-культурного заповідника. Аналогічні акції на зорі незалежності України проходили в багатьох містах нашої держави – у Львові ініціатором і координатором акції зі збору коштів на спорудження пам'яток Тарасу Шевченку була вже згадана «Молода Галичина», а у Чернівцях – «Молодий буковинець». Звичайно, що такі акції супроводжувалися цілим рядом тематичних публікацій як загальнодержавного, так і регіонального змісту.

Говорячи про особливості тематичного наповнення регіональної молодіжної преси у різних частинах України в період, починаючи з 1991 року, слід виокремити такий «чутливий» регіон як Автономна Республіка Крим. С. М. Кличко переконаний, що вивчення молодіжної преси півострову є «невід'ємною складовою частиною формування цілісної картини розвитку особливостей масової інформації в Криму, усвідомлення всіх особливостей регіону» [4, с. 96]. Можна у повній мірі погодитися із науковцем стосовно того, що регіональна періодика Криму, орієнтована на молодіжну аудиторію, мала значну специфіку й у ній домінували російськомовні видання з відповідним ідеологічним наповненням.

Україномовний контент молодіжної періодики на півострові в період до 2014 року був представлений такими виданнями як «Молодіжна газета Криму», «Молодіжна республіка», «Бджілка» (м. Сімферополь), «Ліцеїст» (м. Севастополь) тощо. Оскільки популяризацією української мови й культури на території АРК опікувався благодійний фонд відродження української мови, культури і духовності – «Кримська світлиця», то однойменна газета також мала власний україномовний молодіжний додаток під назвою «Будьмо».

Серед вагомих і значимих питань суспільно-політичного характеру, які актуалізувалися на шпальтах «Будьмо», можна вказати такі:

– *загальнодержавного значення* – формування почуття патріотизму на конкретних прикладах минулого і сучасності; виховання любові до української мови та толерантності до інших мов (зокрема кримськотатарської); сприяння підвищенню інтересу молоді до політики, розвиток вміння приймати рішення і прогнозувати; проблематика європейської інтеграції України;

– *регіонального (кримського) значення* – розв'язання конкретних проблем молоді півострову (суспільна й професійна реалізація, освіта, працевлаштування);

– *місцевого значення (м. Сімферополь)* – проведення різних громадських конкурсів серед молоді та їх результати [4, с. 97].

Як бачимо, в інформаційній політиці видання домінували загальноукраїнські, а не регіональні (кримські) тренди. Можливо, це було недоліком, оскільки переважна більшість представників молоді Криму в подальшому проігнорували цінності, які пропагувалися зазначеним суспільно-політичним виданням, виявившись, натомість, під впливом антиукраїнського інформаційного контенту із середовища місцевих проросійських ЗМІ.

Певне сприяння розвитку регіональної молодіжної преси України надають структури Євросоюзу, що знайшло своє відображення у суспільно-політичній тематиці ЗМІ. Зокрема, євроінституції просувають поширення у нашій країні бюлетенів «Знай про Європу більше», «Європейська освіта» тощо, які мають чітко виражену регіональну специфіку, тобто спрямовані на поширення інформації про Євросоюз на рівні окремих регіонів нашої країни [2, с. 45].

Тематика, яку просувають центри європейської інформації (ЦСІ) та євроклуби, орієнтована саме на молодіжну аудиторію і здебільшого стосується питань не лише освіти, культури, але й суспільного життя та молодіжної політики. Слід, зокрема, очікувати, що у подальшому, в зв'язку з інтенсифікацією євроінтеграційних процесів, пов'язані з соціально-політичними процесами всередині ЄС теми стануть все більшою мірою розповсюджуватися у молодіжних ЗМІ нашої країни.

Попри різноманітність і численність регіональних молодіжних засобів масової інформації, у цьому сегменті ринку існують і вагомі проблеми – зокрема якості й автентичності контенту деяких молодіжних видань й Інтернет-порталів, а також їх «пожовтіння». Оскільки часто молодіжні ЗМІ не відображають у повному обсязі сучасні суспільно-політичні тенденції, молоді освічені люди, насамперед студенти, починають читати «немолодіжні» спеціалізовані видання, що відповідають їхнім професійним інтересам і потребам. Для популяризації саме молодіжної періодики доцільно проводити аналітичні дослідження стану регіональних молодіжних газет і журналів, щоб з урахуванням потреб цільової аудиторії й сучасних реалій поліпшити якість контенту.

Не можна також ігнорувати об'єктивний процес зростання ступеню інтеграції контенту молодіжних ЗМІ в такі платформи, як ЖЖ, Twitter і соціальні мережі, що дозволяє залучати нову аудиторію й будувати з нею більш конструктивний діалог.

Важливо стисло надати відповідь на питання доцільності використання (у певних межах) молодіжного «сленгу», в т.ч. лексики, що межує із ненормативною, на шпальтах регіональних ЗМІ. З одного боку, вказаний захід об'єктивно спрощує комунікацію з молоддю. З іншого боку – і цей підхід, на нашу думку, має все ж домінувати – захоплення зазначеним прийомом призводить до маргіналізації друкованого ЗМІ, а у випадку статей з елементами суспільно-політичної

аналітики – до їх вульгаризації та втрати виховного змісту. Зрештою вже стало доконаним фактом, що молодіжний сленг домінує у соціальних мережах й інших формах онлайн-журналістики, що звичайно додало їм популярності, проте спричинило до знецінення матеріалів політичного характеру.

Результати дослідження та їх обговорення. Періодика, орієнтована на молодіжну аудиторію, видавалася й видається в усіх регіонах України. Останнім часом все більшого поширення набувають Інтернет-видання. Поряд із розважальним контентом, орієнтованим на потреби дозвілля молодих людей, молодіжна преса в Україні значну увагу приділяє суспільно-політичній тематиці – як загальнодержавного, так і регіонального й місцевого рівня. Особливо гостро соціальна проблематика в пресі регіонів нашої країни постала у період з 2014 року, коли після Революції Гідності молодь України висунула нові вимоги до держави і суспільства.

Звичайно, що далеко не всі регіональні молодіжні ЗМІ в Україні дотримуються високих стандартів новинної журналістики. Більше того, значна частина з них взагалі не причетні до висвітлення суспільно значимих чи політичних подій, віддаючи перевагу лише розважальному контенту. Водночас існує сукупність досить авторитетних молодіжних газет і журналів, де знаходять відображення події вітчизняної політики різного масштабу, а також ряд актуальних соціальних проблем, які стосуються інтересів як молоді, так і більш зрілих поколінь.

Регіональна молодіжна преса меншою мірою, ніж сучасні Інтернет-ЗМІ уражена хворобливими вадами сучасної української журналістики – маніпулювання фактами, однобічна їхня інтерпретація, політична (або кланова) заангажованість журналіста, зрештою, його непорядність і непатріотизм.

Висновки. Отже, дослідивши проблематику співвідношення висвітлення суспільно-політичних подій національного, регіонального та місцевого значення у регіональній молодіжній пресі України, ми прийшли до ряду висновків:

- пропорції відображення подій загальнодержавного і локального характеру в українській пресі, цільовою аудиторією якої є молодь, безсумнівно не мають чітко усталених значень і визначаються, насамперед, політикою редакції та фаховим рівнем журналістів, спектром інтересів авторів статей тощо;

- у багатьох виданнях вказане співвідношення є чітко збалансованим, в інших газетах і журналах контент національного масштабу переважає над регіональним і місцевим, в окремих ЗМІ – навпаки;

- оптимальною є ситуація, коли молодь певного регіону України отримує рівну за обсягом інформацію як відносно подій всієї держави, так і своєї області, району, міста. У разі нехтування подіями регіонального й локального характеру молода людина буде звертатися за їх отриманням до інших джерел інформації, зокрема до Інтернету. В разі ж усунення молодіжних ЗМІ від загальноукраїнського інформаційного контенту їх може очікувати «скочування» до провінційності і також втрата молодіжної аудиторії.

Говорячи про перспективи для подальших досліджень наукової проблеми, порушеної у рамках даної

статті, слід відзначити, що важливим є вивчення тематичного наповнення молодіжної преси окремих «чутливих» регіонів нашої країни, зокрема Південного Сходу. Безсумнівно, міг би бути актуальним компаративний аналіз тематики друкованих і електронних видань, а також газет і журналів окремих суміжних чи віддалених одна від одної областей України (наприклад, Рівненської й Житомирської або Київської та Одеської областей).

Список використаних джерел

1. Барановська І. М. Дисертаційні дослідження з журналістики на молодіжну проблематику (друга половина ХХ ст.) [Текст] / І. М. Барановська // *Стиль і текст*. – 2004. – Вип.5. – С.37–40.
2. Веремчук Т. Тематичні проекти мас-медіа ЄС в Україні / Т. Веремчук // *Вісник Книжкової палати*. – 2012. – №9. – С.45–47.
3. Дяченко М. Д. Особливості жанрової палітри у місцевій молодіжній пресі 60–90-х років ХХ століття [Електронний ресурс] / М. Д. Дяченко // *Психолінгвістика*. – 2008. – Вип.1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/psling_2008_1_15.pdf.
4. Кличко С. М. Розвиток молодіжної періодики в АР Крим (на прикладі газети «Будьмо!») / С. М. Кличко // *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. – 2009. – №23. – С.96–99.
5. Лаврик О. В. Інтерв'ю в сучасній молодіжній пресі: жанрово-стильові особливості (на матеріалі журналів «Молоко» та «Екстимир ХЗМ») / О. В. Лаврик // *Наукові записки Інституту журналістики*. – 2009. – С.80–83.
6. Лаврик О. В. 1000 цікавих фактів про Україну / О. В. Лаврик. – Харків: Аргумент Принт: Віват, 2015. – 255 с.
7. Пирогова К. М. Висвітлення молодіжної тематики на шпальтах друкованого регіонального видання «Суббота плюс» / К. М. Пирогова, О. О. Кучер // *Молодий вчений*. – 2015. – №7 (2). – С.152–155.
8. Піскун О. М. Проблема висвітлення молодіжної тематики регіональними мас-медіа (на матеріалі Миколаївського регіону) [Електронний ресурс] / О. М. Піскун. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1429>.
9. Потапова А. Особливості жанрово-тематичної структури преси Рівненського регіону 1940–2015 рр. / А. Потапова // *Образ*. – 2015. – Вип.3. – С.119–125.
10. Приступенко Т. Свобода слова та журналістська етика в Україні / Т. Приступенко // *Ученые записки ТНУ*. – 2008. – Т.21 (60). – №1. – С.219–230.
11. Стегній І. І. Молодіжна регіональна журналістика: спроби подолання провінційності форми і змісту [Електронний ресурс] / І. І. Стегній. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2358>.
12. Стишов О. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі засобів масової інформації): Монографія / О. Стишов. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. – 388 с.
13. Сушкова О. Видання для жінок як частина елітарного сегмента на українському ринку засобів масової інформації / О. Сушкова // *Вісник Київського міжнародного університету: Журналістика. Медіалінгвістика. Кіномистецтво*. – К.: КиМУ, 2003. – С.62–72.
14. Ярмиш Ю. Молодіжна преса / Ю. Ярмиш // *Сучасна українська журналістика: Поняттєвий апарат*. – К.: Школяр, 1997. – С.17–23.

References

1. Baranovs'ka I. M. Dysertatsiyni doslidzhennya z zhurnalistyky na molodizhnu problematyku (druga polovyna XX st.) [Tekst] / I. M. Baranovs'ka // *Styl' i tekst*. – 2004. – Vyp.5. – S.37–40.
2. Veremchuk T. Tematychni proekty mas-media YeS v Ukraini / T. Veremchuk // *Visnyk Knyzhkovoyi palaty*. – 2012. – №9. – S.45–47.
3. Dyachenko M. D. Osoblyvosti zhanrovoyi palitry u mistseviy molodizhnyy presy 60–90-kh rokiv XX stolittya [Elektronnyy resurs] / M. D. Dyachenko // *Psycholinhvistyka*. – 2008. – Vyp.1. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/psling_2008_1_15.pdf.
4. Klychko S. M. Rozvytok molodizhnoyi periodyky v AR Krym (na prykladi hazety «Bud'mo!») / S. M. Klychko // *Naukovyy visnyk Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky*. – 2009. – №23. – S.96–99.

5. Lavryk O. V. Interv'yu v suchasnyy molodizhnyi presi: zhanrovo-styl'ovi osoblyvosti (na materialy zhurnaliv «Moloko» ta «Ekstrem KhZM») / O. V. Lavryk // Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky. – 2009. – S.80–83.

6. Lavryk O. V. 1000 tsikavykh faktiv pro Ukrainu / O. V. Lavryk. – Kharkiv: Arhument Prynt: Vivat, 2015. – 255 s.

7. Pyrohova K. M. Vysvitleniya molodizhnoyi tematyky na shpal'takh drukovanoho rehional'noho vydannya «Subbota plyus» / K. M. Pyrohova, O. O. Kucher // Molodyy vchenyy. – 2015. – №7 (2). – S.152–155.

8. Piskun O. M. Problema vysvitleniya molodizhnoyi tematyky rehional'nyy mas-media (na materialy Mykolayivs'koho regionu) [Elektronnyy resurs] / O. M. Piskun. – Rezhym dostupu: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1429>.

9. Potapova A. Osoblyvosti zhanrovo-tematichnoyi struktury presy Rivnens'koho rehionu 1940–2015 rr. / A. Potapova // Obraz. – 2015. – Vyp.3. – S.119–125.

10. Prystupenko T. Svoboda slova ta zhurnalist-s'ka etyka v Ukraini / T. Prystupenko // Uchenye zapiski TNU. – 2008. – T.21 (60). – №1. – S.219–230.

11. Stehniy I. I. Molodizhna rehional'na zhurnalistyka: sproby podolannya provintsynosti formy i zmistu [Elektronnyy resurs] / I. I. Stehniy. – Rezhym dostupu: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2358>.

12. Styshov O. Ukrayins'ka leksyka kintsya XX stolittya (na materialy zasobiv masovoyi informatsiyi): Monohrafiya / O. Styshov. – K.: Vyd. tsentr KNLU, 2003. – 388 s.

13. Sushkova O. Vydannya dlya zhinok yak chastyna elitarnoho sehmenta na ukrayins'komu rynku zasobiv masovoyi informatsiyi / O. Sushkova // Visnyk Kyyivs'koho mizhnarodnoho universytetu: Zhurnalistyka. Medialinhvistyka. Kinomystetstvo. – K.: KyMU, 2003. – S.62–72.

14. Yarmysh Yu. Molodizhna presa / Yu. Yarmysh // Suchasna ukrayins'ka zhurnalistyka: Ponyattyevyy aparat. – K.: Shkolyar, 1997. – S.17–23.

Ivashchenko M. M., graduate student department of history and culture of Ukraine, Pereyaslav-Khmelnytsky state Hryhorii Skovoroda pedagogical university (Ukraine, Pereyaslav-Khmelnytsky), ivaschenko91@gmail.com

Coverage ratio of social and political events of the national, regional and local levels in the regional youth press of Ukraine

The article analyzes the ratio of luminance of socio-political events of national, regional and local significance in the regional youth press in Ukraine. Proposed definition of «regional youth press». Given the characteristics of the event typology of socio-political nature, depending on their importance (national, regional and local levels). It notes that Ukrainian society has undergone drastic transformations that are reflected in the outlook of this most active and radical part of society as a youth. And expanded information requests and preferences of our young compatriots. The concrete examples of topical socio-political content of youth media in Kiev, Zaporizhzhya, Ukraine's western regions and the Crimea. Revealed the value of articles on national-patriotic education of youth on the pages of regional publications. Opened important for the youth press aid Ukraine by the EU institutions.

Keywords: youth, youth media, youth media, youth journalism, social and political events, regions, provinces, districts, magazines, newspapers, genres, vocabulary.

* * *

УДК 379.85:930.008

Годя І. М., кандидат економічних наук, кафедра туристичної інфраструктури і сервісу, факультет «Туризм та міжнародних комунікацій», Ужгородський національний університет (Україна, Ужгород), dz2352@gmail.com

РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Стверджується, що Виноградівщина, на якій з найдавніших часів жили народи різних традицій і вірувань, зберегла для нащадків нетлінні пам'ятки матеріальної та духовної культури. У Виноградівському районі зосереджені майже всі види та категорії пам'яток: археології, архітектури, сакральні споруди. Про життя і побут народів, що населяли Виноградівщину в різні віки, масштабно розповідають історичні експозиції численних краєзнавчих музеїв

району. Описуються численні туристичні маршрути історико-культурного спрямування. Окреслюються пріоритетні напрямки розвитку туризму в районі, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності історико-культурного туризму цієї території.

Ключові слова: Виноградівщина, історико-культурний туризм, пам'ятки археології, пам'ятники архітектури, сакральні споруди, краєзнавчі музеї.

Туризм як соціально-культурне явище здійснює певний вплив насамперед на регіональний розвиток. Проте, як слушно зазначає Ю. Вовк, туристичний та природно-рекреаційний потенціал багатьох областей України можна використовувати набагато ефективніше. Цей потенціал включає природно-кліматичні ресурси, комплекс об'єктів історико-культурної спадщини, сприятливу екологічну ситуацію, розвинену систему транспортно-сполучення тощо [2, с. 34].

Розвитку туризму як культурного феномену присвячені праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як Л. Божко, С. Горський, В. Квартальнов, В. Кулік, О. Орлова, В. Пазенок, В. Федорченко, М. Цюрупа, які розглядають туризм як явище культури і чинник духовного розвитку особистості, виявляють світоглядні аспекти туризму. Питання впливу туризму на транснаціоналізацію культури досліджують О. Астаф'єва, О. Бойко, Є. Селезньова, Н. Шумлянська. Фактори соціально-культурного ризику розвитку туристичної індустрії вивчають Г. Алейнікова, В. Войтюк, О. Лукашевич, М. Маринін, В. Пазенок та ін. Проблеми збереження культурно-історичної спадщини висвітлюють В. Корнієнко, Т. Курило, О. Маламанюк, Ю. Опалько, О. Худолей та ін. Але аналіз опублікованих наукових праць виявив певну невисвітленість проблем регіонального розвитку культурного туризму, неоднозначність підходів до вивчення туристичної привабливості регіону з точки зору розвитку туризму і культури та їх взаємовпливу.

Як слушно зауважує Л. Божко, незважаючи на всі труднощі, наш час є періодом розвитку нових тенденцій у культурному житті, відроджуються раніше забуті імена, пам'ятки й події, по-новому оцінюються історична спадщина. І тому для більшості українських регіонів орієнтація на культурний туризм стає однією з реальних можливостей економічного, соціального й культурного піднесення [1, с. 169].

Культура Закарпаття унікальна, оскільки під час свого розвитку зазнала впливу угорської, чехословацької, німецької та української культур, а також міжетнічних зв'язків народів, які протягом століть спільно проживають у Карпатах. В області збереглося багато історичних пам'яток і пам'яток народного мистецтва різних епох. Станом на кінець 2014 р. на території Закарпатської області взято на державний облік і охорону 1493 пам'ятки, з яких: 478 – археологічні, 506 – історичні, 86 – монументального мистецтва, 205 – архітектури та містобудування, із них 9 замків та 115 споруд дерев'яної сакральної архітектури.

Саме наявність усіх цих культурно-історичних пам'яток, а також багата архітектурна спадщина створюють всі умови для залучення спеціалізованих груп туристів. Крім того, великі дивіденди можна отримувати в разі безпосереднього залучення наявних пам'яток до загального рекреаційного процесу, тобто організації на базі музейних комплексів масових театралізованих видовищ для туристичних груп [3, с. 152].